

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland**Datum ingekomen vragen** : 28 maart 2024**Datum GS-besluit** :**Vragen nr. 45**

Vragen van **de heer J.P. Hollebeek** en **mevrouw drs. M. van Aesch** (Partij voor de Dieren) over rapport pilot indirect giftige lozingen

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 28 maart 2024 door de leden van Provinciale Staten, **de heer J.P. Hollebeek** en **mevrouw drs. M. van Aesch** (Partij voor de Dieren), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Veel Noord-Hollandse bedrijven lozen giftige stoffen in het riool. Dat blijkt uit het recent verschenen rapport Pilot indirecte lozingen regio Noorderkwartier, mei 2023–maart 2024' van het waterschap HHNK en de drie omgevingsdiensten in Noord-Holland. Provincie Noord-Holland heeft zitting in de Stuurgroep Indirecte lozingen.^{1 2} Deze illegale lozingen waren in november 2023 ook al in het nieuws.^{3 4} De lozingen hebben grote gevolgen voor de Noord-Hollandse drinkwaterkwaliteit en de natuur. Een deel van de lozingen mondt namelijk uit in het IJsselmeer, wat een van de belangrijkste drinkwaterbronnen is van Noord-Holland. Drinkwaterbedrijf PWN ziet al jaren een toename aan giftige stoffen en het lukt hen steeds slechter om alle ongewenste giftige stoffen eruit te zuiveren.

De pilot richt zich op de meest schadelijke stoffen die kunnen voorkomen bij lozing van bedrijfsafvalwater op de riolering die gevaarlijk kunnen zijn voor het oppervlaktewater: de zogenaamde zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en de prioritaire stoffen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Hierbij is ook gekeken naar stoffen die problemen opleveren voor de werking van de riolering en afvalwaterzuiveringen (RWZI's).

¹ [Bedrijven lozen op grote schaal giftige stoffen via de riolering - NH Nieuws](#)

² [Pilot indirecte lozingen | Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier \(hnhk.nl\)](#)

³ [Giftige lozingen op IJsselmeer brengen ons drinkwater in gevaar - NH Nieuws](#)

⁴ [Document NoordHolland - Beantwoorde schriftelijke vragen nr. 81-2023 van mw. Alberts \(SP\) over Achteruitgaande waterkwaliteit IJsselmeer - iBabs Publieksportaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

Al in 2020 publiceerde onderzoeksbureau Berenschot een kritisch rapport, waaruit bleek dat de controle op indirecte lozingen ernstig tekortschiet. De uitkomsten blijken drie jaar later ongewijzigd. Dat bevestigt PWN, maar ook de provincie Noord-Holland en andere betrokken partijen. Allen geven aan dat de oorzaak hiervan ligt in 2009. Toen is de bevoegdheid voor VTH-taken voor indirecte lozingen overgegaan naar de gemeenten en voor de bijzondere lozingen (BRZO, RIE-4 en IPPC) naar de provincie. Het contact met de bedrijven, de capaciteit en expertise over afvalwater was bij de waterschappen beter geborgd. Met als gevolg dat bedrijven op grote schaal giftige stoffen lozen en de betrokken instanties vaak geen idee hebben om welke stoffen het precies gaat. Met de Pilot indirecte lozingen proberen de overheden de grip weer terug te krijgen.

Inspecteurs van het waterschap bezochten het afgelopen jaar 77 Noord-Hollandse bedrijven om hun afvalwater te controleren. De resultaten van het onderzoek zijn schrikbarend: maar liefst 80 procent van de gemonsterde bedrijven spoelt giftige stoffen door het riool. 62 van de 77 bedrijven lozen minimaal een ZZS. ZZS zijn geclassificeerd als de meest gevaarlijke stoffen voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld de voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen. Het gaat om zware metalen zoals arseen en lood, maar ook om PFAS. Zie het rapport Pilot indirecte lozingen.

De provincie antwoordde op eerdere vragen of zij bereid was het toezicht op de gemeenten te vergroten, dit niet van plan te zijn: “We hebben met de pilot ‘Grip op indirecte lozingen’ ingezet op het versterken van de samenwerking in de waterketen. De gemeenten zijn hier ook actief bij betrokken en we hebben er vertrouwen in dat deze samenwerking tot resultaat leidt. De bedoeling is dat de pilot de komende drie jaren (2024 t/m 2026) een vervolg krijgt. De opstartfase dit jaar geeft inzicht in de benodigde structurele personele inzet voor het duurzaam uitvoeren van de vth-taken van de Omgevingsdiensten voor provincie en gemeentes”⁵, aldus de Provincie.

Het rapport Pilot indirecte lozingen constateert dat er binnen de omgevingsdiensten in Noord-Holland en daarbuiten, maar beperkte capaciteit en kennis over het onderwerp afvalwater voorhanden is. De omgevingsdiensten hebben adviseurs voor lucht, bodem, afval, geluid, veiligheid etc., maar geen of hooguit een enkele voor water. Bij de uitvoerders wordt een gebrek aan urgentie gevoeld bij het management en de opdrachtgevers (provincie en gemeenten) van de omgevingsdiensten. De gemiddelde bezetting bij een omgevingsdienst voor indirecte lozingen is momenteel 0,5 fte. Aanbeveling in het rapport is om per omgevingsdienst inzichtelijk te maken wat het huidige en gewenste opleidings- en capaciteitsniveau is voor een structurele betere uitvoering van de VTH-taken op het gebied van indirecte lozingen. Bijvoorbeeld het aantal benodigde vergunningverleners van de omgevingsdiensten die de RWS-opleiding waterkwaliteit op het gewenste niveau (3 of hoger) hebben gevolgd.

Dit brengt ons tot de volgende vragen.

VRAGEN

⁵ Document NoordHolland - Beantwoorde schriftelijke vragen nr. 81-2023 van mw. Alberts (SP) over Achteruitgaande waterkwaliteit IJsselmeer - iBabs Publieksporaal (bestuurlijkeinformatie.nl)

Vraag 1:

Erkennen GS dat het toezicht op indirecte lozingen in de periode 2009-2024 mis is gegaan?

Vraag 2:

Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Had de provincie niet eerder signalen dat het toezicht op indirecte lozingen tekort schoot? En waarom heeft de provincie daar niet naar gehandeld?

Vraag 3:

Hoe kan het zijn dat een drinkwaterbedrijf alarm moet slaan, wanneer het feitelijk al te laat is? De vervuiling heeft immers jarenlang plaatsgevonden.

Vraag 4:

Wat zijn de gevolgen voor de natuur van de giftige lozingen: de ZZS en de prioritaire stoffen van de KRW in het oppervlaktewater?

Vraag 5:

Wat zijn de gevolgen voor het halen van de KRW-doelen in 2027?

Vraag 6:

Van welke bedrijven is de provincie bevoegd gezag waar het gaat om indirecte lozingen? Hoe vaak is daar sinds 2009 controle geweest? Hoe is daar de lozingsituatie? Als dat niet bekend is, wanneer is dat wel het geval en kunnen de resultaten daarvan teruggekoppeld worden aan PS?

Vraag 7:

Welke bedrijven waarvan de provincie bevoegd gezag is overtreden de voorschriften voor lozen op het riool? En in welke mate? Wat heeft de omgevingsdienst hier inmiddels tegen gedaan? Welke handhavingsacties zijn ingezet om de illegale lozingen te stoppen?

Vraag 8:

Welke opdracht krijgen de omgevingsdiensten van de provincie: wat moeten ze doen en hoe worden prioriteiten bepaald? Wie is volgens GS verantwoordelijk voor de aansturing van de omgevingsdiensten waar het gaat om de VTH-taken van bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is op het gebied van indirecte lozingen?

Vraag 9:

In het rapport is te lezen dat bij de uitvoerders een gebrek aan urgentie gevoeld wordt bij het management en de opdrachtgevers (provincie en gemeenten) van de omgevingsdiensten. Wat gaat u hieraan doen? Voelt u de urgentie om illegale lozingen van giftige stoffen te stoppen?

Vraag 10:

Klopt het dat er per omgevingsdienst in Noord-Holland maar 0,5 fte beschikbaar is voor indirecte lozingen? Is deze 0,5 fte zowel voor bedrijven waarvan de gemeente bevoegd gezag is, als voor bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is? Acht u dit een voldoende capaciteit voor deze taak?

Vraag 11:

De onderzoekers constateren naast een te beperkte capaciteit ook te beperkte kennis over afvalwater bij de omgevingsdiensten. Wat is de oorzaak hiervan? Hoe wordt het kennisniveau van medewerkers van de omgevingsdienst op niveau gehouden?

Vraag 12:

Nemen GS de aanbeveling uit het rapport over om per omgevingsdienst inzichtelijk te maken wat het huidige en gewenste opleidings- en capaciteitsniveau is voor een structurele betere uitvoering van de VTH-taken op het gebied van indirecte lozingen? Bijvoorbeeld het benodigde aantal vergunningverleners van de omgevingsdiensten die de RWS-opleiding waterkwaliteit op het gewenste niveau (3 of hoger) hebben gevolgd. Zo ja, binnen welke termijn is dat inzichtelijk?

Vraag 13:

Gaan GS vervolgens de capaciteit en kennis van de omgevingsdiensten op peil brengen, en binnen welke termijn is dit voor elkaar?

Vraag 14:

Is dit terug te zien in de Begroting 2025?

Vraag 15:

Zijn er nog meer milieuaspecten bij de omgevingsdiensten waar een grote ondercapaciteit in fte en kennis is? Kunnen PS daarover op korte termijn geïnformeerd worden?

Vraag 16:

Hoe gaan GS gezond drinkwater voor de Noord-Hollandse burgers garanderen?

Gedeputeerde Staten zullen de gestelde vragen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 30 dagen na binnenkomst, beantwoorden.